

Innst. O. nr. 8

(2003-2004)

Innstilling til Odelstinget fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen

Ot.prp. nr. 101 (2002-2003)

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om lov om endring i lov 20. desember 2002 nr. 88 om endringer i lov 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak mv.

Til Odelstinget

SAMMENDRAG

Med bakgrunn blant annet i henvendelse fra EF-TAs overvåkningsorgan (ESA), fremmet Arbeids- og administrasjonsdepartementet for Stortinget Ot.prp. nr. 13 (2002-2003), med forslag til lov om endring av lov 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak mv (statsforetaksloven). Denne ble vedtatt av Stortinget som lov 20. desember 2002 nr. 88, som trådte i kraft 1. januar 2003.

EØS-avtalens artikkel 61 forbyr støtte gitt av statsmidler i enhver form som vrir eller truer med å vri konkurransen ved å begunstige enkelte foretak, forutsatt at den påvirker samhandelen mellom avtalepartene. Endringene i statsforetaksloven fjernet støtteelementet for forpliktelser oppstått etter 1. januar 2003. Når det gjelder overgangsordningene for de forpliktelsene som eksisterte før 1. januar 2003, har ESA henvendt seg til norske myndigheter og uttrykt tvil om disse i tilstrekkelig grad er i samsvar med statsstøttereglene i EØS-avtalens artikkel 61. ESA har etter dette fremmet forslag til formålstjenlige tiltak overfor Norge. ESA har gitt en frist til 31. juli 2003 for å endre statsforetakslovens overgangsbestemmelser, slik at det statlige garantiansvaret for andre forpliktelser enn konkrete låneavtaler oppheves. Norge har akseptert forslaget til formålstjenlige tiltak overfor ESA. Norge har også akseptert fristen for å foreta de nødvendige endringene i statsforetakslo-

ven, men har tatt et forbehold i forhold til når saken vil bli behandlet i Stortinget.

Eierdepartementene til de statsforetak som har lån med statsgaranti, har vurdert ESAs krav om at det må beregnes en garantipremie for hvert enkelt lån, og ikke sjablonmessig for hvert selskaps låneportefølje. Eierdepartementene er kommet til at det i forhold til konkrete låneavtaler, herunder derivatkontrakter, er praktisk mulig å beregne en markedspremie for hvert enkelt lån. Det er i Revidert nasjonalbudsjett for 2003 lagt fram konkrete forslag til beregning av garantipremien knyttet til det enkelte statsforetaks lån, gjeldende fra 1. januar 2003.

Regjeringen foreslår videre å endre overgangsbestemmelsene, slik at det gis eksplisitt uttrykk for at staten ikke er ansvarlig for forpliktelser som gjelder annet enn konkrete låneavtaler, herunder derivatkontrakter knyttet til konkrete låneavtaler, selv om disse er inngått før loven trer i kraft.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Eirin Faldet, Trond Giske og Torny Pedersen, fra Høyre, Afshan Rafiq, lederen Sonja Irene Sjøli og Olemic Thømmessen, fra Fremskrittspartiet, Ulf Erik Knudsen og Karin S. Woldseth, og fra Kristelig Folkeparti, Sigmund Kroslid og Ola T. Lånke, viser til Innst. O. nr. 45 (2002-2003) innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om lov om endringer i lov av 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak mv., samt vedtak i EUs overvåkningsorgan (ESA) i april 2000 vedrørende nye retningslinjer for statsstøtte, som også omfatter støtte i form av statlige garantier. De nye retningslinjene innebærer at det er nødvendig å foreta endringer i den

norske statsforetaksloven. Et av formålene med bestemmelsene om statsstøtte er å sikre at enkelte foretak ikke oppnår særskilte konkurransefortrinn i forhold til andre aktører.

Flertallet registrerer at norske myndigheter har bekreftet overfor ESA at forslaget til formålstjenlige tiltak aksepteres, og at det er redegjort for hvilke forslag som vil bli fremmet for å bringe loven i samsvar med EØS-avtalens bestemmelser om statsstøtte.

Flertallet har merket seg at eierdepartementene til de statsforetak som har lån med statsgaranti, også har vurdert ESAs krav om at det må beregnes en garantipremie for hvert enkelt lån og ikke sjablonmessig for hvert selskaps låneportefølje. Det ble i Revidert nasjonalbudsjett for 2003 lagt fram konkrete forslag til beregning av garantipremien knyttet til det enkelte statsforetaks lån, gjeldende fra 1. januar 2003.

Flertallet har videre merket seg at ESA overfor Norge har gitt uttrykk for usikkerhet for hvorvidt det er mulig å beregne en markedspris for garantier som er knyttet til andre forpliktelser enn lån.

Flertallet viser til at Regjeringen på denne bakgrunn foreslår å endre overgangsbestemmelsene slik at det gis eksplisitt uttrykk for at staten ikke er ansvarlig for forpliktelser som gjelder annet enn konkrete låneavtaler, herunder derivatkontrakter knyttet til konkrete låneavtaler, selv om disse er inngått før loven trer i kraft. Flertallet er enig i dette.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Magnar Lund Berge og May Hansen, viser til partiets merknader i Innst. O. nr. 45 (2002-2003) innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om lov om endringer i lov av 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak mv., der det pekes på at det etter partiets syn ikke er fremlagt noen konkrete krav fra ESA om at det er nødvendig å endre loven. Disse medlemmer mener at også de endringene som foreslås i denne proposisjonen, er fundert på en politisk vurdering mer enn på juridiske og praktiske realiteter. Det er disse medlemmers oppfatning at lovendringsforslaget ikke var verken etterlengt, nødvendig eller konsekvent. Det samme gjelder selvfølgelig for dette forslaget, som er en direkte oppfølging av det som ble behandlet i Innst. O. nr. 45 (2002-2003).

Disse medlemmer mener at Regjeringen forsøker å skyve ESA foran seg, og at det normative innholdet i ESAs henvendelse må for alle praktiske og juridiske formål belyses med et større engasjement enn det Regjeringen legger opp til. Disse medlemmer reagerer på at Regjeringen på den ene siden kan legge forholdene til rette for rederinæringen gjennom nettolønnsordning for sjøfolk og for oljeindustrien med spesielle avskrivningsregler (Snø-

hvit-utbygginga). Samtidig bøyer Regjeringen av så fort ESA uttrykker tvil om overgangsordningene i tilstrekkelig grad er i samsvar med statsstøttereglene i EØS-avtalen.

De siste årene har vi sett at Regjeringen har gjort om statlig infrastruktur, som sykehus, Posten og NSB til aksjeselskap, og flere statseide selskaper skal selges helt eller delvis ut.

Disse medlemmer kan derfor ikke gjøre annet enn å gå imot det fremlagte lovendringsforslaget.

Komiteens medlem fra Senterpartiet, Eli Sollied Øveraas, viser til merknadene partiet kom med i Innst. O. nr. 45 (2002-2003) i forbindelse med behandlingen av Ot.prp. nr. 13 (2002-2003). Dette medlem mener forslaget i Ot.prp. nr. 101 (2002-2003) er uheldig og i enda større grad vil begrense statsforetakenes handlefrihet.

Forslaget gjør det nødvendig med en vurdering av nye ordninger for organisering av statlige virksomheter. På bakgrunn av de særlige forvaltningsmessige oppgavene Statskog SF, SIVA SF, Statnett SF og ENOVA SF utfører på vegne av staten, vil dette medlem fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om en vurdering av en framtidig organisering for Statskog SF, SIVA SF, Statnett SF og ENOVA SF. En slik organisering bør ha som forutsetning at innholdet i statsforetaksloven § 4 og § 51 og § 53 gjøres gjeldende."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Senterpartiet:

Stortinget ber Regjeringen om en vurdering av en framtidig organisering for Statskog SF, SIVA SF, Statnett SF og ENOVA SF. En slik organisering bør ha som forutsetning at innholdet i statsforetaksloven § 4 og § 51 og § 53 gjøres gjeldende.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endring i lov 20. desember 2002 nr. 88 om endringer i lov 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak mv.

I

I lov 20. desember 2002 nr. 88 om endring i lov 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak skal avsnitt III nr. 2 første ledd lyde:

For konkrete låneforpliktelser som statsforetakene har pådratt seg før 1. januar 2003, er statens an-

svar etter § 53 første ledd første punktum, ikke begrenset til det staten har mottatt ved oppløsningen av foretaket. Staten hefter også for slike forpliktelser som ikke blir dekket gjennom en konkurs eller *tvangsak-kord*.

II
Loven trer i kraft straks.

Oslo, i familie-, kultur- og administrasjonskomiteen, den 4. november 2003

Sonja Irene Sjølie
leder

Ola T. Lånke
ordfører